

فردا قرار بدیم (بعضی تصدیق نمودند)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - در صورتی که فردا جلسه تشکیل می شود بنده عرض کنم

را فردا عرض خواهم کرد
رئیس - جلسه فردا سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم اولاً بقیه قانون راجع بشهریه ها و ثانیاً موضوعی که مذاکره شد ثالثاً قانون استخدام

حاج شیخ اسدالله - عرض دیگری هم دارم و آن این است که چون در جلسه فردا راجع به نفت مذاکره می شود بنده عقیده دارم که باید تذکر داده شود هیئت دولت هم حاضر باشند اگر توضیحی لازم باشد اظهار نماید

مجلس دو ساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد

مؤتمن الملک

جلسه ۱۲۴

صورت مشروح مجلس

یوم چهارشنبه پانزدهم

ذی حجه ۱۳۴۰ مطابق

هفدهم اسد ۱۳۰۱

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید صورت مجلس یوم شانزدهم اسد را آقای امیرناصر قرائت نمودند

رئیس - گویا نسبت بصورت مجلس ایرادی نباشد؟ آقای تدین (اجازه)

تدین - این طور که در خاطر بنده هست مسئله امتیاز نفت شمال جزء دستور نبود فقط قرائت آن مراسله جزء دستور بود و در صورت مجلس کلمه امتیاز فقط نوشته نشده است

رئیس - بله همین طور است قرائت آن مراسله جزء دستور بود و باید اصلاح شود دیگر ایرادی نیست (اظهاری نشد)

رئیس - صورت جلسه با این یک فقره اصلاح تصویب شد بالفعل ماده ششم قانون شهریه ها مطرح است

(ماده ششم بشرح ذیل

قرائت شد)

ماده ششم - اعضاء متقاعد وزارت خانه که حقوق آنها جزو کتابچه شهریه قلمداد شده باید از آنجا خارج و در جزو بودجه خود وزارتخانه پیشنهاد و مورد تصویب شود

پس از گذشتن قانون استخدام تمام متقاعدین مشمول آن قانون خواهند بود

مخبر - قبل از مذاکره لازم است يك توضیحی عرض کنم پیشنهاداتی که در جلسه قبل قابل توجه شده بود در کمیسیون مطرح مذاکره شد و این راپورت که در حقیقت اصلاحی است در زمینه پیشنهاد هاهزاده سلیمان میرزا تقدیم شد ولی در طبع مقدمه

آن اشتباهی شد (يك ماده دیگر برای تصویب بمجلس پیشنهاد میشود) این مسئله زائد است و چنین ماده نیست و این ماده همان ماده هشت است که دیروز در مجلس تصویب شد و محتاج بماده دیگر نیست
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - لازم است بنده توضیحی راجع بر راپورت کمیسیون بودجه عرض کنم در جلسه قبل نسبت بحقوق اعضاء و اشخاصی که بنام حقوق تقاعد شهریه دریافت می نمایند مذاکره شد و پیشنهادی هم در این موضوع شد که قابل توجه گردید و آن پیشنهاد این بود اشخاصی که بنام حقوق تقاعد شهریه میگیرند

باید از این قانون مستثنی باشند ولی بنده با این پیشنهاد مخالف بودم و این پیشنهاد در کمیسیون مطرح ولی قابل توجه نشد و کمیسیون به آن رأی نداد و پس از آنکه آن پیشنهاد در کمیسیون تصویب نشد این پیشنهاد قابل توجه و بمجلس تقدیم شد و چون يك قسمت زیاد از اقلام کتابچه شهریه راجع باشخاصی است که بنام حقوق تقاعد

شهریه می گیرند در حقیقت بعضی از آنها هم طوری هستند که حتماً باید حقوق تقاعد بآنها داده شود که تقریباً شصت یا هفتاد سال با کمال درستی خدمت کرده اند و حالا پیر شده اند مثل میرزا اسحق خان که اغلب آقایان هم او را می شناسند و تمام عمر خود را در راه خدمت بدولت با کمال راستی صرف کرده و حالا پیر و معمر شده البته باید حتماً باو حقوق تقاعد داده شود و امثال او زیاد هستند مثل مقدمه الممالک و غیره ولی اشخاص دیگری هم در این کتابچه اسم برده شده که بنام تقاعد شهریه می گیرند و دولتهای گذشته درباره آنها يك نظر یاتی داشته و چون خواسته اند بهانه داشته باشند که بآنها شهریه بدهند این اسم را روی آن گذاشته اند و عقیده بنده این است لفظ حقوق تقاعد بی مورد و درباره آنها اعمال می شود و باید گفت به آنها شهریه داده

میشود بهر جهت اینها باهم مخلوط شده همین طور در وزارتخانه اشخاصی هستند که بنام حقوق تقاعد شهریه می گیرند و بعضی از آن ها حقیقتاً مستحق گرفتن هستند ولی بعضی ها استحقاق ندارند و چون اینها باهم مخلوط شده بود کمیسیون پیشنهاد کرد اشخاصی که بنام حقوق تقاعد شهریه می گیرند از این کتابچه خارج و حقوق آنها در جزو بودجه همان وزارت خانه ای که در آنجا سابقه دارند منظور شود و ضمناً کمیسیون در نظر داشت که این مواد شامل حال آنها هم بشود زیرا اشخاصی که حقوق تقاعد می گیرند نسبت بحقوق آنها هنوز میزان صحیحی اتخاذ نشده و بطور مختلف حقوق به آنها داده شده است

مثلاً يك اشخاصی هستند در صورتیکه در آخر مدت چهار یا پنج تومن حقوق داشته اند حالا صد تومن حقوق تقاعد می گیرند و این منطقی نیست و نمیتوان تصدیق کرد آن حقوق تقاعدی است علی ای حال چون يك میزان ثابتی نسبت بحقوق این اشخاص در نظر گرفته شده و چون بعضی از آنها از روی يك نظریات خصوصی بنام حقوق تقاعد شهریه می گرفته اند لذا کمیسیون در نظر گرفت موادی که راجع بشهریه از مجلس می گذرد باید شامل حال عموم شهریه بگیرها باشد اهم از اینکه از ادارات شهریه بگیرند یا جزء کتابچه شهریه اسامی آنها نوشته شده و شهریه می گیرند . يك نظر کمیسیون هم این بود که چون اشخاصی در جزو شهریه بگیرها هستند که حقیقتاً مستحق و پیرشانند و مجلس مجبور است بجهت خاطر آنها هم شده زود تر قانون استخدام را بگذرانند و چون يكی دو جلسه دیگر شور و زول آن بیشتر مذاکره لازم ندارد و شور و زول آن هم چندان معطلی ندارد و شاید در ظرف دو هفته دیگر از مجلس بگذرد و بهر جهت ده یا نوزده روز یا یک ماه دیگر چندان اهمیت ندارد که ما برای این مدت راجع بمتقاعدین معتقد بيك اصلی شویم و هیچ دلیل هم نمیتوان برای آن اقامه کرد

بنابر این نظر کمیسیون این بود که تا گذشتن قانون استخدام کلیه موادی که راجع بشهریه از مجلس می گذرد بایستی شامل حال عموم شهریه بگیرها باشد و چون قدری عبارت این لایحه درهم نوشته شده بود این بود که توضیح عرض کردم

نصرت الدوله مخبر کمیسیون بودجه - بنده خیلی تعجب میکنم از اظهارات آقای حاج شیخ اسدالله بجهت اینکه ایشان که عضو کمیسیون هستند در کمیسیون هم مخالف بودند ولی در مقابل اکثریت مغلوب شدند و این نظر فقط نظریه نفرایشان که مخالف بودند میباشد

محمد هاشم میرزا - نظر ایشان تنها نیست بنده هم با عقیده ایشان موافق بودم

مخبر - صحیح است . شما هم نسبت بعقیده ایشان رای دادید باز هم عرض میکنم کمیسیون کاملاً سعی در حفظ اصول می نمایند پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا که قابل توجه شد از نقطه نظر حفظ اصول بود . چون حقوق تقاعد را با شهریه مرادق کردن خلاف حفظ اصول است . شما می خواهید بگوئید که ما متقاعد واقعی نداریم بسیار خوب منم حرفی ندارم کمیسیون بودجه هم این ماده را باین ترتیب نوشته که اعضاء متقاعد وزارتخانه ها که حقوق آنها جزو کتابچه شهریه قلمداد شده باید از آنجا خارج و در جزو بودجه خود وزارتخانه پیشنهاد و مورد تصویب شود . چرا نوشته مورد تصویب

شود .

برای این که مثلاً وقتی وزارت خارجه بودجه وزارت خارجه را بمجلس فرستاد و صورت متقاعدین وزارت خانه اش را جزو بودجه اسم برده بود . آنوقت آقایان در آن کاملاً مذاکره می نمایند اگر دیدند فلان شخص که حقوق تقاعد میگیرند مثلاً دو سال بیشتر خدمت نکرده یا اینکه آخرین حقوقش صد تومن بوده و حالا سیصد تومن حقوق تقاعد می گیرد . البته روشن میکنند ولی چون عقیده مجلس و کمیسیون مجلس بحفظ اصول است مخلوط کردن شهریه و حقوق تقاعد حقیقتاً در يك مجلس قانون گذار و در يك لایحه قانونی خلاف حفظ اصول است و نباید حقوق تقاعد بگیرد و شهریه بگیرد و باید که هر یک را در حقش بگذرانند و در حقش بگذرانند و در حقش بگذرانند

برای این که مثلاً وقتی وزارت خارجه بودجه وزارت خارجه را بمجلس فرستاد و صورت متقاعدین وزارت خانه اش را جزو بودجه اسم برده بود . آنوقت آقایان در آن کاملاً مذاکره می نمایند اگر دیدند فلان شخص که حقوق تقاعد میگیرند مثلاً دو سال بیشتر خدمت نکرده یا اینکه آخرین حقوقش صد تومن بوده و حالا سیصد تومن حقوق تقاعد می گیرد . البته روشن میکنند ولی چون عقیده مجلس و کمیسیون مجلس بحفظ اصول است مخلوط کردن شهریه و حقوق تقاعد حقیقتاً در يك مجلس قانون گذار و در يك لایحه قانونی خلاف حفظ اصول است و نباید حقوق تقاعد بگیرد و شهریه بگیرد و باید که هر یک را در حقش بگذرانند و در حقش بگذرانند و در حقش بگذرانند

بملاوه بودجه وزارت خانه ها مثل شهریه نیست که یکمرتبه بطور کلی تصویب شود جزء جزء آن بمجلس می آید و مجلس در آن رسیدگی خواهد کرد اگر مستحق گرفتن حقوق تقاعد بودند تصویب و لایحه خواهیم کرد

این بود عقیده کمیسیون و باین ملاحظه این ماده را پیشنهاد بمجلس تقدیم نمود . و اگر آقایان موافقت بفرمایند این ماده تصویب شود نتیجه اش این می شود که وزارت خانه هایی که هنوز بودجه آنها بمجلس نیامده حقوق اعضائی را که حقوق تقاعدی دارند از کتابچه شهریه خارج و در لیست متقاعدین خودشان بمجلس بفرستند اگر کمیسیون آنها را تصدیق کرد یعنی خدمت آنها با گرفتن حقوق تقاعد تصدیق کرد تصویب و بمجلس تقدیم میکنند و پس از تصویب مجلس تمام آن حقوق را بدون اینکه مربوط بشهریه ها باشد با مواد قانون شهریه درباره آنها شامل شود دریافت خواهند داشت تا اینکه قانون استخدام از مجلس بگذرد و وقتی که قانون استخدام گذشت شامل همه خواهد بود . این بود نظریه کمیسیون و باین نظریه این پیشنهاد تقدیم مجلس می شود

رئیس - آقای حاج میرزا محمد علی دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا علی محمد - اولاً بنده موافقم با فرمایش آقای حاج شیخ اسدالله که فرمودند بایستی این قانون شامل تمام اشخاصی باشد که بعنوان تقاعد چیزی دریافت می نمایند و نظر بنده هم این است که این عبارتی که در اینجا نوشته شده از باب حقوقی را که بعنوان تقاعد حقوق دریافت می نمایند از این کتابچه خارج میکنند و جزو وزارتخانه ها میکنند باین معنی آن نظریه را

که کمیسیون نسبت بحقوق متقاعدین داشته است نسخ می کند و بنده با این مسئله مخالفم . ثانیاً تذکر میدهم اعضاء و مخبر محترم کمیسیون بودجه را که تقریباً صدی

شود .

شود .

است برای مجلس
بعضی از نمایندگان - اینطور نیست

شیخ العراقرین زاده - و کمیسیون باید از طرف مجلس انتخاب شود

رئیس الوزراء - نباید انتخاب شود

شیخ العراقرین زاده - اصلاحی و چهارم قانون اساسی این است

رئیس - مجلس می تواند بر حسب لزوم شخصاً یا بخواهش ده نفر از اعضای

مجلس یا وزیری اجلاس معمرانه بدون حضور روزنامه نویس و تماشاچی یا انجمنی

معمرانه مرکب از عده منتخبی از اعضاء مجلس تشکیل بدهد که سایر اعضاء مجلس

حق حضور در آن نداشته باشند - اینجا اجلاس معمرانه تقاضا نشده است و اینجا

قیدی می کند که رئیس مجلس می تواند عده برای اجلاس معمرانه تعیین کند

و این کمیسیون فقط برای کمک با دولت است که دولت بتواند نظریه صحیح اتخاذ

کند و پیشنهاد خودش را به مجلس تقدیم نماید و برای این قبیل مسائل دو کمیسیون

در مجلس است یکی کمیسیون خارجه و یکی کمیسیون فوائد عامه و دولت می تواند با

شرکت آنها پیشنهادی به مجلس تقدیم نماید بنا بر این دیگر لازم نیست يك

کمیسیون دیگری از مجلس انتخاب شود زیرا آن کمیسیون همانطور که آقای حاج

شیخ اسدالله فرمودند ممکن است سلب بطور کار شود و عقیده بنده این است که

این کمیسیون لازم نیست و دولت باید هر چه زودتر نظریه خود را به مجلس پیشنهاد کند

که در مجلس شورای ملی مطرح شود رئیس آقای آصف الممالک (اجازه)

آصف الممالک بنده گمان می کنم مقصود آقای حاج شیخ اسدالله این نبود

که تشکیل کمیسیون مخالف با قانون اساسی است ولی قصد ایشان این بود که کمیسیون

اسباب تعویق کار است والا مطابق قانون اساسی آقای رئیس الوزراء حق تقاضای

انتخاب کمیسیون از مجلس را دارند و آقای رئیس هم می توانند تعیین نمایند

رئیس آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - مطابق اصل سی و چهارم قانون اساسی آقای رئیس الوزراء می تواند

از مقام ریاست تقاضای انتخاب کمیسیون بنماید ولی اگر این کمیسیون از طرف مجلس

انتخاب شود عقیده بنده اسباب تعویق کار می شود بنا بر این بنده مخالف با انتخاب

این کمیسیون از طرف مجلس هستم ولی اگر مقام ریاست يك عده را بر حسب تقاضای

دولت تعیین فرمایند من مخالف نیستم رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

(اجازه)

محمد هاشم میرزا - عرض می کنم که مطابق قانون اساسی این کمیسیون تقاضا

شده است و سابقه هم دارم ولی آقای حاج شیخ اسدالله از دولت تقاضا می نمایند انتخاب

این کمیسیون را نخواهند منتهی اگر آقای رئیس الوزراء صلاح نمی دانند تقاضای ایشان

را قبول نمایند قبول نکنند ولی آنچه بنده فهمیدم مقصود آقای رئیس الوزراء هم این

نبود که از طرف مجلس انتخاب شود بلکه مقصودشان این بود آقای رئیس انتخاب

رئیس - گمان می کنم باید باین مسئله خانه داده شود و بر حسب همان ماده

که قرائت شد آقای رئیس الوزراء می توانند تقاضای انتخاب کمیسیونی بنمایند و

بنده هم حق دارم معین کنم و اینکه به مجلس مراجعه شد فقط بمناسبت مذاکراتی بود

که دیروز در مجلس شد و محض اینکه آقایان مطلع باشند پیشنهادت هر دو

کمیانی رسیده است مذاکره شد حالاً این کمیسیون معین میشود که در آنجا مشورت

شود بعد بطور رسمی به مجلس می آید و بکمیسیونهایی که باید برود رجوع میشود

گویا این مسئله ختم باشد آقای محمد هاشم میرزا - راجع بماده ششم اظهاری دارید

محمد هاشم میرزا - پیشنهاد کرده ام دیگر عرضی ندارم

رئیس الوزراء - بنده چون میخواهم بروم آقای منصور السلطنه را بمعاونت وزارت

عدلیه معرفی مینمایم رئیس - آقای آصف فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده خیلی تعجب می کنم از این که آقایانی که موافقت با

راپورت کمیسیون بودجه اظهار مخالفت میکنند . . اساساً هیچ کس مخالف این

مسئله نیست اشخاصی که عرشان در خدمت دولت صرف کرده اند دولت با آنها حقوق

بدهد ولی گفتگو ما در مسئله دیگر است اساس و فلسفه شهریه هاشم در کمیسیون

قدمت خدمت بود مسئله فقر را وارد کردیم و این مواد هفت گانه پیشنهاد کردیم و رکن

رکن تصویب حقوق خدمت است و پس حالا چه شهریه باشد چه انتظار خدمت

و حالا که ما شهریه ها را تصویب کردیم می خواهند آن اساس را از بین ببرند ولی

حقوق تقاعد در محل خودش بیجا است ما صعبیت از اشخاص میکنیم که امروزه از

دولت حقوق می گیرند یا بعنوان فقر و چنانچه یا بعنوان قدمت و یا بعنوان فقر و چنانچه

ما از این اشخاص در وزارت فوائد عامه و پست هم داریم و اگر چه بنده در کمیسیون

بوده هم صحبت کرده ایم و گفته ام که وزارت فوائد عامه اصلاً مشکوک است و

معلوم نیست وزارتخانه است یا آنوقت در این وزارت خانه که چند سال پیش نیست

تاسیس شده اشخاص متقاعد داریم مثلاً عدلیه که اداره جدید تاسیس و هشت سال

بیشتر نیست تاسیس شده چهار هزار تومان حقوق تقاعد دارد . در این جا خلط

بحث میشود زیرا می بینم از ابتداء امر که مسئله شهریه ها مطرح شد اینطور قرار

بود که تمام شهریه بگیر های وزارت خانه ها هم از وزارت خارجه و عدلیه و

فوائد عامه همه يك كاسه بشود و هر قدری راجع بشهریه ها داده میشود تمام بيك منوال

باشد و از تمام آنها بيك عنوان صحبت میشود ولی بعد بعضی صحبت کردند برای

اینکه بودجه مرتب باشد خوب است شهریه بگیر های وزارتخانه ها برود و اندازه خودشان

شهریه خودشان را بگیرند ما هم چندان اهمیت ندادیم و حرفی نزدیم و طوری گفتند که

معلوم بود تصویب خواهد شد شهریه بگیر هر وزارتخانه از همان محل وزارتخانه

خودش حقیق بگیرد ولی هر قدری راجع بشهریه ها داده شود شامل آنها هم باشد

حالا بعد از اینکه ما این قانون هفت ماده را گذرانده ایم تازه آقایان پیشنهادهایی

می کنند مثل اینکه پیشنهادی هم شاهزاده سلیمان میرزا کرده اند ولی آنها می که

رای دادند بقیه داشتند چون حقوق اغلب اجزاء وزارتخانه ها بعنوان تقاعد نیست داخل

در این مواد خواهند بود و بعد که انشاء الله الرحمن قانون استخدام از مجلس گذشت

و تمیز اشخاص داده شد معلوم شد در وزارتخانه ها چند نفر اشخاص هستند که با آنها باید

حقوق تقاعد داده شود حقوق تقاعدی برای آنها تصویب خواهد شد و چیزی هم از

آنها کسر نخواهد شد لیکن عجالتاً آنچه شهریه بگیر است از قبیل حکام وعاظ و

شاهزاده و ارباب خدمت و غیره و بالاخره متقاعدین لفظی که معلوم نیست اظهارشان

صدق است یا نه همه مشمول این مواد باید باشند عقیده شخص خود بنده این است و

ایر آقایان هم همین عقیده را دارند رئیس - رای میگیرم بکفایت مذاکرات

حاج نصیر السلطنه - اجازه میفرمائید توضیحی عرض کنم زیرا آقای حاج شیخ

اسدالله فرمایشی فرمودند که کمیسیون بودجه ناچار است دفاع کند

رئیس - رای میگیرم بکفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند

قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) رئیس - معلوم میشود کافی است و

پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا قرائت میشود ما از این اشخاص در وزارت فوائد عامه

و پست هم داریم و اگر چه بنده در کمیسیون بودجه هم صحبت کرده ایم و گفته ام که

وزارت فوائد عامه اصلاً مشکوک است و کلی بدون استثناء اجراء شود . نسبت

(اجازه)

حاج نصیر السلطنه - اگر اجازه فرمائید در موقمی که وقت بدست بنده آمده

است در زمینه فرمایشاتی که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند در ضمن بیانات خودم

نظریات کمیسیون راهم عرض برسانم اینکته می فرمایند نظریات آقایان این بوده است

البته در هر قضیه هم مخالف هست و هم موافق منتهی آن روزیکه در کمیسیون بودجه

این جلسه تشکیل شد عده حضار یازده نفر بودند و آقایان آقا سید فاضل آقای حاج

شیخ اسدالله و صدر الاسلام و محمد هاشم میرزا در آن میان مخالف بودند و در نتیجه

مذاکرات زیادی که بعمل آمد بالاخره آقای نصرت الدوله پیشنهادی کردند و

آقایان آشتیانی . منتصر الملک . امیر ناصر . همدان السلطنه طباطبائی موافق بودند .

حتی آقای رئیس التجار هم که در آن موقع قیام فرموده بوده اند کتباً نظریات خود

را نوشته و فرستادند که بایشهاد آقای نصرت الدوله موافقم . بنده هم که شخصاً

موافق بودم روی هم رفته از یازده نفر اعضای کمیسیون چهار نفر مخالف و مابقی موافق

بودند و این تعبیر را که آقای حاج شیخ اسدالله می فرمایند نظریاتی بود که خودشان

ورقایشان داشتند ولی سایر رقعاتی بنده که نابل افکار با آنها کرده ام هیچ این نظر

را نداشته اند تمام مقصود نقطه نظر این بود که بنا بر پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا

نام شهریه اجزاء وزارت خانه ها برگشت کند بوزارت خانهای خودشان و تا موقمی

که قانون استخدام از مجلس شورای ملی نگذشته حقوق آنها موافق معمول پرداخته

شود و بعد از آنکه قانون استخدام از مجلس گذشت مطابق مقررات قانون مزبور

رفتار شود . این نظری بود که در آنجاییان شد و شاید آقایان موافقتین هم که بنده

موافقتشان را حالا عرض کردم عرض بنده را انگار و تکذیب فرمائید . مقصود حمله

شخص محترم آقای حاج شیخ اسدالله نیست بلکه فقط خواستم خاطر مبارکشان رامتذکر

شوم که مقصود کمیسیون این بود . راجع باصل مطلب هم همین طور است که مذاکره

شد مقصود این بود که شهریه متقاعدین در بودجه وزارتخانه ها منظور شود تا

موقمی که قانون استخدام از مجلس میگردد رئیس - رای میگیرم بکفایت توجه

بودن پیشنهاد آقای آقا میرزا ابراهیم قمی آقایانی که پیشنهاد ایشان را تصویب میکنند

قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد

دیگری است از طرف آقای منتصر الملک قرائت می شود (آقای منتصر الملک پیشنهاد خودشان

را بضمون ذیل قرائت نمودند بنده پیشنهاد را بضمون ذیل قرائت نمودند بنده پیشنهاد

می کنم متقاعدین وزارتخانه ها که فلان در جزء

بودجه وزارت خانه ها پیشنهاد شده و بتصویب کمیسیون رسیده است

از مسواد هشت گانه مستثنی باشد یعنی تمام پرداخته شود تا

قانون استخدام بگذرد و مشمول قانون مزبور شوند ولی حقوقاتی که در کتابچه شهریه

است مشمول مواد باشد منتصر الملک رئیس - آقای منتصر الملک (اجازه)

منتصر الملک - بنده چون خودم عضو کمیسیون بودجه هستم و از این مذاکرات و

اختلافاتی که بین آقایان شده کاملاً مستحضرم عرض می کنم که اکثریت اعضاء کمیسیون

بودجه باین ماده که از طرف کمیسیون پیشنهاد شده است رای داد و یکی از رای دهندگان

هم خود بنده بودم و مخالفت کلی بین نظریه آقایان تصور نمی کنم باشد آقایانی که نظر

دارند کلیه حقوق متقاعدین مشمول این ماده هفت گانه شود تصور میفرمایند فردا

قسمت اعظم این شهریه بعنوان حقوق تقاعدی بی بودجه وزارتخانه ها شود آنوقت

این ترتیبی که مجلس داده است که تومانی چهارقران کسر شود شامل آنها نمی شود

و از حقوق آنها تومانی چهارقران کسر نخواهد شد و بعنوان حقوق تقاعد تمام

می گیرند و فقط چند نفر معدودی باقی میمانند که از حقوق آنها کسر خواهد شد

بنابر این بنده اینطور پیشنهاد کرده ام چون آقایان مستحضرند که اگر وزراء

می دانستند که اشخاصی که حالا در دفتر شهریه منظور است جزء متقاعدین رسمی

وزارتخانه هستند البته در جزو بودجه وزارتخانهای خودشان پیشنهاد میگردند

چنانچه وزارت عدلیه و وزارت فوائد عامه و خارجه متقاعدین وزارتخانهای خود را در

بودجه های خود پیشنهاد نموده اند اهم از این که این حقوق بر طبق يك ترتیب قانونی

داده شده باشد ولی از طرف دیگر يك حقوق شخص محترم آقای حاج شیخ اسدالله نیست

هم در دوره های مجلس درباره يك عده در کمیسیون بودجه و مجلس تصویب شده و از

برای يك عده دیگر هم دولتهای وقت از نقطه نظر مصلحت حقوقی برقرار کرده و

در کتابچه شهریه آنها را ثبت کرده اند پس اگر پیشنهاد بنده تصویب شود چندان

ضرری بدولت وارد نمی آید و امید است قانونی استخدام هم تا یکی دو ماه دیگر

از مجلس بگذرد و تکلیف همه معلوم شود بعلاوه الان هم پول نقدی حاضر نیست که

فوراً باین متقاعدین داده شود بنا بر این بنده تصور می کنم خوب است طرفین موافقت

فرمایند متقاعدینی که حقوق آنها در بودجه وزارتخانه ها معین شده و کمیسیون بودجه

هم رای داده است فعلاً آنها را از مشمول این مواد هفتگانه موقتاً مستثنی بدارند تا

وقتی که قانون استخدام از مجلس بگذرد

ولی اگر در جزء شهریه ها اشخاصی هستند که بعنوان حقوق تقاعدی چیزی دریافت میکنند

به همین حال باقی باشد و مشمول این مواد باشند رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

محمد هاشم میرزا - بنده نفهمیدم چرا باید تمیض بشود هر که اسمش در دفتر

شهریه آمده تومانی چهارقران کسر شود و کسانی که در وزارتخانه ها میگیرند کسر

نشد بعلاوه بنده هر چه تصور می کنم نیفهم در این ده بیست روز که قانون استخدام

از مجلس گذشت چه ضرری متوجه مملکت خواهد شد اگر در روزار یا پنج هزار تومان کمتر

یا زیادتى بگیرند و نمیدانم چرا این مطلب بنظر آقایان اینقدر مهم آمده است بعضی

از آقایان با اساس شهریه مخالف بودند خیلی زحمت کشیدیم تا قبول کردند حالا

چرا در جزئیاتش اینطور اصرار می کنید؟ چون عقیده من این است که این پیشنهاد

موضوع ندارد ولی منطبق است لذا بنده مخالفم ام عقیده ام این است که بهیچوجه

تمیض را نباید قائل شد زیرا اگر حقوق اشخاص که بعنوان تقاعد دریافت بنمایند

برگردد بوزارتخانه تمام زحماتی که ما کشیده ایم بهدر میرود و مسئله آشنائی و

خصوصیت بهمان می آید و در نتیجه ششماه وقت کمیسیون و مجلس راتلب کرده بمقصد

هم نرسیده ایم رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - چون آقای حاج نصیر السلطنه فرمایشی فرمودند بنده مجبورم

دفاع کنم و بمدخل در اصل موضوع شوم يك قسمت از مذاکرات کمیسیون بودجه

را شاهزاده نصرت الدوله فرمودند و يك قسمت پیشنهادی بود که شاهزاده سلیمان

میرزا فرمودند ورد شد بنده تبصره رامی خوانم تا ملاحظه فرمائید اصل ماده چیست

رئیس - چاپ شده لازم بخوانند نیست حاج شیخ اسدالله - بسیار خوب مقصود

این است که شاهزاده سلیمان میرزا در جلسه گذشته پیشنهاد نمودند مادام که قانون

استخدام نگذشته حقوق تقاعدی و وظایف تمام پرداخته شود و از طرف کمیسیون رد

شد (خطاب با آقای حاج نصیر السلطنه) اگر غیر از این است بفرمائید غیر از این است

آنوقت پیشنهاد شد حقوق کلیه اشخاصی که بعنوان تقاعد در این کتابچه نوشته شده

جزعه بودجه وزارت خانه ها شود و در جزو بودجه آنها پیشنهاد شود و بعد مجلس

تصویب کند والا اگر بنا بود تمام پرداخته

شود همان پیشنهادی بود که شاهزاده سلیمان میرزا کردند و کمیسیون رد کرد و عرض اینصورت بنده کدام خلاف واقع را عرض

کردم که به بنده حمله می کنید؟ رئیس - شادتر موضوع پیشنهاد آقای منتصر الملک اجازه خواستید ولی مطلبی

را که اظهار نمودید خارج از موضوع بود حاج شیخ اسدالله - موضوع مذاکرات این بود که تا قانون استخدام نگذشته تمام

پرداخته شود بنده عرض کردم سابقاً نظر بعضی این بود و در کمیسیون رد شد و نیز

عرض کردم باید تمام حقوق متقاعدین این کتابچه شهریه مشمول این مواد باشد و این استثنائی که قائل می شوم خوب نیست

و باید تمام شهریه های یکى باشد رئیس رای میگیرم بکفایت توجه بود بنده

پیشنهاد آقای منتصر الملک آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد آقای امین الشریه در حقیقت راجع بعقد است قرائت می شود

(بضمون ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم تا قانون استخدام نوشته

نشده است از تمام تومانی چهارقران کسر شود . پس از وضع قانون استخدام آنوقت

تفکیک شود متقاعدین از غیر متقاعدین و از حقوق متقاعدین پس از تخفیف چیزی کسر

نشود . پس از وضع قانون استخدام آنوقت تفکیک شود متقاعدین از غیر متقاعدین و از

حقوق متقاعدین پس از تخفیف چیزی کسر نشود .

رئیس - (خطاب بامین الشریه) اگر ماده حذف شود در واقع این مقصود جابجایی

حاصل خواهد شد . پس دیگر لازم نیست رای بگیریم .

مغیر - ماده ششم پیشنهاد شده که آقایان پیشنهاد کرده اند همین مقصود را تقریباً تأمین کرده و برای اینکه باز يك

اشکالات و سوء تفاهمی نشود بنده توضیحی عرض میکنم . اختلاف نظر مابین آن ماده کمیسیون

که حالا پیشنهاد شده این است که مقصود از پیشنهاد کمیسیون این است حقوق متقاعدین

را از اینجا خارج و بودجه های وزارتخانه ها بشود بعد مورد تصویب واقع شود .

نه این که بطور مطلق هر کس باسم حقوق تقاعد يك شهریه گرفته یا می گیرد تومانی

چهارقران کسر شود ما نخواستیم اینطور بگیریم یا خواستیم بگوئیم حقوق متقاعدین

از کتابچه شهریه خارج شود و وقتی خارج شد دو مسئله شامل آنها خواهد بود . یکی

اینکه مواد مربوطه بشهریه ها شامل آنها نخواهد شد . و دیگر اینکه وقتی در جزو

بودجه وزارتخانه ها بکمیسیون بودجه آمد کمیسیون بودجه در آنها غور و رسیدگی

میکند اگر صحیح بود تصویب و ب مجلس

میشود باید همه بدانند که این بودجه را بملکت تحمیل کرده و باید اسامی موافقین و مخالفین در صورت مشروح بماند و در هر حال اگر آقایان بفرمایند بایستی باقیام و قعود رای گرفته شود آنوقت بنده با پنج نفر تقاضا میکنم با ورقه رای گرفته شود .

محمد هاشم میرزا - مقصود بنده حفظ نظامنامه بود اگر هر ض بنده وارد است که بنده هم با شاهزاده سلیمان میرزا موافقم و رای دهندگان معلوم شود بهتر است .
رئیس - چون تاکنون راجع باین مسائل در مجلس مذاکره نشده حالا برای این که اشکال رفع شود خوب است پیشنه‌ها را کنند با ورقه رای گرفته شود .

(بعضی نمایندگان همه موافقت)

رئیس - چون در نظامنامه هم نوشته است درجائی که تقاضای وجه داده می شود باورقه رای میگیرند دیگر نوشته است وجه معین در هر حال باورقه رای می گیریم (پیشنه‌ها آقای سلیمان میرزاو سایر آقایان بضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس امضاء کنندگان ذیل تقاضای کنیم با ورقه رای گرفته شود

سلیمان محسن - مساوات - سید المحققین - ابوالقاسم فیوضات - ناظم العلماء امین التجار - معتمد التجار
در این موقع اخذ آراء بعمل آمده آقایان منتصر الملک و امیر ناصر اوراق را تعداد نموده نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید .

عده حضار (۶۹) ورقه سفید علامت قبول (۴۵) ورقه کبود علامت رد (۱۴) امتناع (۱۰)

رئیس - از شصت و نه نفر نمایندگان حاضر با اکثریت ۴۵ رای تصویب شد
حاج میرزا عبدالوهاب - شصت و دو نفر برای رای کافی نیست
رئیس - شصت و نه نفر نه شصت و دو نفر و شصت شش نفر برای رای کافی است .

(اسامی قبول کنندگان)

آقایان آقاسید فاضل - سالار معظم - رفعت الدوله - فضل خان - عماد السلطنه طباطبائی - امین التجار - شیخ المراقبن زاده - فتح الدوله - حاج شیخ محمد حسن - آقامیرزا محمد صادق طباطبائی - نصیر السلطنه - اختتام الدوله - جلیل الملک - آقاسید محمد تقی طباطبائی - رکن الدوله منتصر الملک - حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - صدرائی - عبید الممالک - نصیر دیوان - شیخ الاسلام ملایری - آقای آشتیانی - عماد السلطنه خراسانی - حاج شیخ اسدالله معلاتی - آقای مدرس -

آقامیرزا ابراهیم قمی - بیان الدوله - لسان الملک - ملک ارائی - وقار الملک - اقبال السلطان - صدر الاسلام - ناظم دفتر بیان الملک - ملک الشعراء - آقاسید یعقوب حاج میرزا تقی خان - آصف الممالک - آقای تنکابتی - رئیس التجار - امیر ناصر - قوام الدوله - نصرت الدوله - حسن خان بلوچ

(اسامی رد کنندگان)

حاج میرزا اسدالله خان - آقای زنجانی آقای تدین - ناظم العلماء - سلیمان میرزا - معتمد التجار - مستشار السلطنه - آقای میرزا علی کازرونی - دکتر لقمان ، حاج سید المعقین ، حاج میرزا عبدالوهاب ، حاجری زاده ، معتمد السلطنه بهاء الملک

رئیس - آقای شیخ الاسلام از وزیر عدلیه يك سؤالی داشتند

شیخ الاسلام اصفهانی - معض این که سوه تفاهم نشود و اگر هم سوه تفاهمی شده است رفع شود عرض می کنم که بنده مخالف با وزارت عدلیه نیستم و وزارت عدلیه را از مهمترین وزارتخانه ها می دانم و این تاسیسات فعلی وزارت عدلیه را هم اساساً ناقص می دانم و بعهیده بنده باید اقلاً ادارات و هوا و پرواز وزارت عدلیه ایران پنج برابر این باشد فقط نگرانی بنده در سه مسئله است که بعضی آقایان میرسانم مسئله اول این است که بنده معتقد باین محاکم قدونیم قدنیستم تمیز استیناف ابتدائی . صلحه و این بقرنجهی که تازه پیدا شده صلحه ناحیه بنده معتقدم که دو قسم محکمه برای مملکت ما کافی است يك قسمت محکمه که بمعنا که متداهیین رسیدگی کنند يك قسمت هم محکمه که بشکایت متداهیین نسبت بقاضی و حکم رسیدگی کند و این بدیهی است که ذیر از این دو قسمت محکمه دیگری لازم نداریم برای این که محاکمه یا نسبت بمتداهیین است و باین نسبت بقاضی و حکم در صدر السلام زمان خلفاء راهدین هم همین قسم بود از برای تخت اسلامی برای تمام ایالات و ولایات قاضی معین میکردند با حقوق ازبیت المال و اگر کسی شکایت از يك نفر قاضی میکرد رسیدگی بآن امر از وظایف مخصصه خلیفه بود و قاضی از هر کجا بود احضار میشد و قاضی و مدعی را احضار میکرد با حضور جمعی از کبار صحابه می نشیند تماشاچی هم بست و بلند را می گرفت و مشغول محاکمه میشدند آنوقت اگر قاضی خلاف کرده بود او را سیاست میکردند و اگر مدعی خلاف کرده بود او را سیاست میرساندند يك مسئله دیگر که بنظر بنده هست این است که تمام مقدمات و مؤخرات و تاسیسات همه صحیح است و چنانچه عرض کردم کم است

آقا سید یعقوب - سؤالتان را بفرمائید

شیخ الاسلام - (خطاب آقای رئیس) این چه وضعی است نمیگذارند آدم حرف بزند اگر این طور است عرض نکنم .

رئیس - بفرمائید

شیخ الاسلام - عرض کردم تمام کم است ولی بنده عقیده دارم رسیدگی بدعوی را کسی باید یکند که آن شروط و اوصافی را که بیغیر در حق قاضی معین کرده آن شخص دارا باشد اهم از اینکه ادعا بیکقران باشد یا صدقران باشد یا يك کرور ولی در بقیه چیزها بنده موافقت دارم و کمال میل را دارم که روز بروز دواثر عدلیه بسطتار و منظم تر بشود مطلب سوم که در نظر بنده است این است که این مواد مدونه که برای عدلیه نوشته شده است خلاف شرع خیلی دارد و بطوری که گفته شد برای احدی محل انکار نیست و خوب است این مواد را که بقول بعضی تعییناً بقول یکنفر شبهتاً برخلاف شرع است بیرون بیاورند و از نظر مجلس بگذارند تا قانونیت پیدا کند بنده دیگر هم اشکالی بوزارت عدلیه ندارم و اگر این سه مسئله مرتب شود بنده اول مرید و مخلص وزارت عدلیه هستم حالا سؤالی بنده از آقای وزیر عدلیه راجع بماده (۱۴۸) همین مواد مدونه که نوشته شده است غیر از موارد ماده (۱۴۵) در امور شرعیه در صورتی که متداهیین بدو اراضی برسیدگی محاکم عدلیه بشنایند محکمه رسیدگی خواهد کرد والا بمحض شرع ارجاع خواهد کرد و سؤال بنده راجع است باین ماده ولی معض اینکه تصور نشود چنانچه در اول اشاره کردم که بنده از عقاید اولیه خود منصرف شده ام يك جزئی توضیح می دهم و آن این است که در سابق عهیده بنده با وزیر عدلیه در باب این مواد مدونه مختلف بوده و عرض کردم (این کتابچه ها) و وزیر عدلیه فرمودند (این قانون مقدس) می خواهم عرض کنم که این کتابچه ها برای اینکه امروز هم اینها قانون نیست برای اینکه از مجلس نگذشته و مطابق چندین اصل از اصول و متمم قانون اساسی قانون باید از مجلس بگذرد و تمام خونهای يك در این هفده سال برای قانون اساسی ریخته شد مرحوم ناصرالدین شاه مظفرالدین شاه محمد علی شاه هیچکدام حرفی نداشتند که قانون برای معارف و عدلیه و سایر وزارت خانه ها بنویسند تمام گفتگو و اشکال بر سر قانون اساسی بود که مملکت مشروطه را تصریح می کند سلطنت مستقله را بسلطنت مشروطه تبدیل می کند و مطابق قانون اساسی قانون باید از مجلس بگذرد بدلیخواه نیست و هر قانونی که برخلاف قانون اساسی وضع می شود و بیهوده است و بموجب اصل دوم قانون اساسی هر قانونی که مخالف با قواعد مقدسه اسلام باشد

قانونیت ندارد .
هان ایام که بنده يك سؤالی از آقای وزیر عدلیه کردم رفته بودند در نزد اسلامی که فلانی از وزیر عدلیه سئوال کرد و خانه تورا شراب کرد بعضی دویدند نزد آقای میرزا علی محمد خان که هنوز هم بنده خدمتشان نرسیده ام گفتند فلانی حمایت از اسلامی کرد . بعضی بنده گفتند این حرفها با محیط سازش ندارد ولی بنده کاملاً در نتیجه آن سؤال بمقصود خود رسیدم زیرا خواستم بر کسانی کدر شبهه هستند واضح شود که این مواد من حیث المجموع مخالف با قوانین مقدسه اسلام است بلکه تصرف در ملک دیگری بدون مجوز شرعی بدترین چیز ها است برخلاف تمام مذهب است ولی آقایان این عمل را کردند در بالای همین کرسی نهی گفتند ، بواسطه این قانون کردیم و بدلات این قانون کردیم و در صورت مجلس اظهارات آقای وزیر عدلیه باینکه آب و تابی نوشته شد و همین جا خوانده شد خلاصه این عرض کردم که معلوم شود بعهیده خود باقی هستم تا این که چون راجع بماده (۱۴۸) از وزیر عدلیه سؤال کردم این را قانون می دانم ولی چون این ماده (۱۴۸) با اصل ۷۱ قانون اساسی که می گوید (دیوان عدالت عظمی و محاکم عدلیه مرجع تظلمات عمومی است و قضاوت در امور شرعیه با عدول مجتهدین است) مطابق است این است که بنده مورد سؤال خودم قرار دادم و از آقای وزیر که تشریف ندارند معلوم می شود از معاونشان باید سئوال کرد این است که سئوال می کنم آیا این ماده قانون تا امروز بموقع اجرا گذاشته شده است یا خیر ؟ و در صورتی که بموقع اجرا گذاشته نشده باشد آیا در نظر دارند که بموقع اجرا گذارند یا در نظر ندارند ؟ در صورتی که در نظر ندارند بموقع اجرا بگذارند آیا يك دلیل قانونی برای این اختیار خودشان دارند یا ندارند ؟ چون ابتدا که بنده این سؤال را از آقای وزیر عدلیه کرده بودم در جواب يك شرحی بمقام ریاست نوشته بودند که امروز از آمدن بمجلس معذورم و جواب سؤال فلانی را کتباً فرستادم و آن این است که در آخر این قانون دولت وقت نوشته است که این ماده (۱۴۸) و شش ماده بعد از او را فعلاً موقوف الاجرا بگذارید تا محاکم تشکیل شود در صورتی که چنین چیزی نیست و این اختیار را دولت ندارد اگر قانون است چه شده است که باید تمام این هزار ماده که معلوم نیست از کجا آمده و با قضات اسلام مخلوط شده باید مجزی شود و این هفت ماده که ما را قدمی بطرف اسلامیت می برد باید از بین ببرد در هر حال چندین بار بجهت وزیر عدلیه نوشته شد که تشریف بیاورند و جواب بنده را بدهند و تشریف بیاورند باز تکرار می کنیم اگر ا

واد را تا امروز بموقع اجرا بگذارند ند خیال دارند باین زودی بموقع اجرا بگذارند یا خیر ؟ و در صورتیکه خیال دارند بموقع اجرا گذارند آیا يك دلیل قانونی برای این اختیاری که بجهت خودشان فرض کرده اند دارند یا خیر .
رئیس - با اینکه چند نفر از آقایان آمدند باز عده کافی نیست جلسه آینده روز يكشنبه سه ساعت و نیم بظهر دستور از لا بقیه شور اول در قانون استخدام تانیاً لایحه تقدیم چراغ برق بمحضرت معصومه سلام الله علیها ثالثاً لایحه راجع باموال الحکماء رابعاً بانضمام ایراد قویزد
مستشار السلطنه بنده چندی قبل سؤالی راجع باقدمات شاهزاده عزا - السلطان کرده بودم خودش دارم او را هم جزء دستور قرار دهید و امر بفرمائید که هیئت دولت زودتر برای جواب حاضر شوند
رئیس - سؤال را نمی شود جزء دستور قرارداد بوزراء هم چند رتبه نوشته شده است
آقا میرزا محمد صادق طباطبائی - قانونی ممیزی هم که خیلی مورد احتیاج دولت و مردم است از کمیسیون گذشته و حاضر است اگر صلاح میدانید جزء دستور گذاشته شود
رئیس - ممکن است قبل از تنفس چند ماده از قانون استخدام بعد از تنفس چند ماده از قانون ممیزی مطرح شود (جلسه یکساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)
مؤتمن الملک
جلسه ۱۲۵
صورت مشروح مجلس یوم سنه (۲۱) اسد (۱۳۰۱) مطابق نوزدهم ذی حجه (۱۳۴۰)
مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید صورت مجلس یوم چهارشنبه هفدهم اسد آقای امیر ناصر قبل از رای دهندگان بقانون شریعه قرائت نمودند
رئیس - اسامی قبول کنندگان ورد کنندگان قرائت شود یانه
بعضی از نمایندگان - قرائت شود .
محمد هاشم میرزا - مقصود نظامنامه هم همین است که قرائت شود منتهی حالا چون روزنامه رسمی نداریم در صورت مجلس باید نوشته شود و با خواندن اسامی هم کسی مخالف نیست
رئیس - بسیار خوب قرائت میشود .
آقای امیر ناصر اسامی رد کنندگان و قبول کنندگان را با بقیه صورت مجلس قرائت